

CURIERU ROMANU

Prețul prenumerăției pentru Curierul Român imprenună cu Buletinul Oficial este de doi galbeni pe an; iar la parte unal quăto un galben.

Abonarea se face în București, la

Gazeta

**POLITICA, COMMERCIALA
și
Litterară.**

Redacție și la D. Iosifu Romanov; la judece la CC. Cărnuiri și la DD. Profesori.
Acestă foie ese de doē ori pe septemână, Marța și Sâmbăta, iar Buletinul de patru ori.

ANUL XVIII. N°. 88.

BUCUREȘCI.

SÂMBĂTĂ, 16 NOEMBRIE 1846.

MAREA-BRITANIE.

Jurnalul Daily-News, organ liberal și foarte înclinat kabinetului actual, dă o descripție din cele mai dureroase asupra stării Irlandiei.

Norul ce se întinde asupra Irlandiei, se citește în acel jurnal, ia o privelliște din cele mai întunecoase. Mulți au pretins că temerile ce s'au conțeput asupra acestui suget erau prea timpurii, dar acum toată lumea se akordează că măsura adoptate spre a depărta răul vin prea târziu. Mai înainte d'ale putea pune în lucrare, foammetea se află acum akolă cu toate ororile ce o însoțesk. Lunga și teribila agonie a nemămurii, mai rea de cât însuși moartea, se îngrenează din ce în ce mai mult peste populația laborioasă, care are încă a se lupta și în kontra celor mai relle friguri, întinse prin întrebuintarea alimentelor krude și strikate. Cei karii încă mai au ceva putere spre a se lupta în kontra acestor doi inamici, se sokotesk în dreptul de a prokură câte ceva de alle viețuirei, lor și familliilor lor liknite de foame. Așa ei aleargă la violințe, puind mâna prin putere de arme pe transporturi de cereale, sau grăbind magasiile pânarilor și alle neguțetorilor de komestibile. Într'o astfel de kalamitate, poporul uită respekțul kuvenit legii și societății umane, nekugrând de cât la trebuințele lor și suppuinduse instiunktului animal care îi împinge spre ași părăsi viața. Îi vezi ku sutele, ku miile, îmbrând drumurile, și intrând prin cetăți ca să cheagă milă ku amenințarea în gură și ku arma în mână. Grădarea și omorul sunt nucelele de toată ziua. Această attitudtine ostilă a mulțimii și trebuința de a manțineă buna gânduală publikă împun tăcere komprtimirii autorităților, și le silesk însuși a pedepsi pe achen alle kăgora sufferințe ar voi să le îndulcească. Ajutoarele ce le hotărăsk le sunt împărțite ku virful baionetei și adesea-ori încă elle se văd silite a și tragge asupra nenorociților a kăgora viață doresk s'o lungască.

Acest jurnal își termină artikolul înkredințând că kanalul ce desparte Englitera de Irlandia nu va putea nici dekim arăta pe aceea de perikolele unei astfel

de spăimântătoare stare a lucrurilor, și fiind că prețul răinei crește din zi în zi kiar în Englitera, strărueste din nou asupra imperioasei necesități de a deschide porturile angle intrării de tot skutit de taxă a granelor și a altor substanțe alimentare străine.

FRANCIA.

O korrespondință de la Paris spune că lordul Normandy ambasadorul Engliterei nu s'a dus ku ceilalți membri ai korpului diplomatik la priimirea ducelui și a ducesei de Montpensier.

— Se anunțasse că regele Belgilor eră să între împăciuitor între kabinetul Franței și al Engliterei asupra kestionii matrimonialului, pentru kare se zice că și venisse la Paris; dar pe dealtă parte plekarea sa grabnikă, kiar în ajunul sosirii la Paris a ducelui și a ducesei de Montpensier, a addus o mare mirare lunei politice.

— Nuvela se konfirmă că kabinetul Lisbonei a cherut dela kabinetul Madridului o intervenție armată. Dar kabinetul Tuilerilor s'a pronunțat în kontra acestei intervenții, ka șș nu aruce înaintea hotăririlor Engliteriei.

— Novela maritagiului ducelui de Bordo ku surora Ducelui de Modena se konfirmă. Akturile, se zice, că s'au subsemnat prin prokurajii la Modena, în 30 Oktomvrie, și că la 31 maritagiul s'ar fi și publikat la Viena după ordinul împăratului, a kărua prinčesa este vară premare.

Fiițoarea ducesei de Bordo este în vârștă de 29 ani; averea sa se sokotoște a fi de 100 milioane. Duka de Bordo are 26 de ani.

SPANIA.

După o korrespondință partikulară dela Madrid, ku data 1-inu Noemvrie, D. Bulver, în urmarea unor instrukții priimite dela Londra, ar fi adresat către D. Isturiț o notă asupra sgommotului respindit despre intervenția Spaniei în Portugalia.

D. Isturiț ar fi respuns că, supt nici un pretest trupele spanioale nu vor intră în Portugalia.

PORTUGALIA.

O scrisoare dela Oporto ku data 26 Oktomvrie, spune k̄ kontele Das Antas a plekat la Koimbre in kapul unei armate de insurgenți. Kommandanții batelelor ku adur i-au dat vasele lor, v̄znd k̄ ei nu vor putea face nisi o improtivire kontelui, kare așterneă astfel keștiunea: « Dați batelele voastre ku abur juntei, ori vi le innex pe toate. »

Puterile ce au plekat din Oporto abia sunt de 1500 oameni; soldații sunt mai de tot f̄r̄ ink̄l̄t̄minte. Kavaleria n'are mai mult de patru-zeci de ka, și artileria se afl̄ intr'o foarte proastă stare.

Čet̄țile din provincia Mino in kare don Miguel a fost proklam̄at sunt: Penafiel Guimarene, Beira și Posa de Lanosas.

— După nuvelele priimate la Londra dela Lisbona ku data 30 Oktomvrie, spun k̄ s'a și v̄rsat mult s̄nge intro isbire între trupele reginei și alle reskolitorilor. Doș regimente, kommandate de generalul Schwaldach, au întâl̄nit in provincia Algarvilor niște insurgenți karii supt ordinele lui Telestino, se duceau asupra Evarei. Le-abștat ku desv̄șire, le-a luat doș sute de prinși și a ommorit un num̄r și mai mare. La Villareale, insurgenții, kommandati de Vibello, au fost asemenea risipiți de trupele regale kommandate de baronul Gazal. „Si aci a perit un mare num̄r de insurgenți, între karii se afl̄ și Vibello și alți doi ka. Aceste isbinde asupra insurgenților au produs un preă favorabil efekt la Lisbona și a reșl̄țat kuragiul partisanilor guvernului. Guvernul se okkup̄ a organisa in kapital̄ un korp de trupe de 5000 oameni, pe kare il va kommand̄a regele, din preun̄r ku markisul Saldanha ka kap de Statul-major. Regele a adresat tot o dat̄ o proklamație k̄tre trupele tutulor armatelor in kare M. S. de ploar̄ foarte viu de avedea patria kommun̄ s̄șiat̄ de guera čivil̄. Regele esprim̄ intrinsa și duretea M. S. reginei v̄znd o parte din fidela si brava sa armat̄ r̄t̄v̄t̄ p̄n̄ in puntul de a se uni ku insurgenții.

— După o korrespondență partikular̄ a jurnalului Chronicle, insurekția se intinde și krește in putere astfel ink̄t insurgenții se afl̄ in stare de a aduna cel puțin p̄n̄ la 16,000 oameni, din kare jum̄tate bine armat̄ și plin̄ de entusiasm merge asupra kapital̄ei, sub ordinile lui Česar Vasconcellos. Čealalt̄ o va urma de aproape, av̄nd in kap pe kontele Das Antas. În sfirșit se vede o mare kontradikție in jurnlefe angle asupra trebilor din Portugalia.

— Dario do Governo ku data 30 Oktomvrie kuprinde vr'o k̄te-va dek̄eturi; unul prin kare regina, in urmarea rekommandatiiei ministrilor sei, își attribue puterea absolut̄ pentru k̄t-timp vor ținea impregiur̄ile de astăzi; o scrisoare a reginei k̄tre kontele

Das Antas prin kare il invit̄ a se supune; un reșpuns motivat al kontelui; un dekret prin kare regina r̄dik̄ kontelui Das Antas, kontolui de Melo, markisului de Lul̄, vikontelui de Bandeira și baronului Algodres toate titlurile lor de onoare, pentru k̄ au luat armele in kontra guvernului.

— Madrid, 2 Noemvrie. Jurnalul El Nacional annunț̄, după nuvelele priimate printrun vas anglu, k̄ bona se afl̄ akum f̄r̄r̄ komunikatiie ku čealalt̄ Lisparte a regatului. Revoluționarii, in num̄r de zece mī oameni, ajunsesser̄ la porțile čet̄ții, V̄rbatul reginei n'a vrut s̄ eas̄ in kapul trupelor, pentru k̄ avea preă puțin̄ inkreddere in devoimentul lor și pentru k̄ se temeă nu kumv̄a in lipsa sa Lisbona s̄ se pronunțe in kontra guvernului. Guvernul ordunasse ka o nav̄ s̄ fie gata pe Tagiu spre a priimi pe regina la vr'o înt̄mplare estrem̄.

A M E R I C A.

Generalul Paredes, fostul prezident al Meksikului, s'a esilat de k̄tre guvern.

Santa-Anna s'a numit kommandant in kap al armatei ku kare s'a și indreptat asupra Potosi.

Nuoul-Meksik s'a alțurat formal pe linḡ Staturile-Unite, ku vocea lokuitorilor. Asemenea și Kalifornia, unde Stindardul Staturilor-Unite flutur̄ preste tot.

— O tempeșt̄ din čelle mai taribbile a sbuknit la Havana și a pricinuit mari paggube at̄t in zidurile din četate k̄t și in navele din port.

Vr'o k̄te-va vase s'au tunekat, iar altele au avut mari strik̄țiuni. O mulțime de persoane au perit in četate și in port. Perderile ce a avut kommerțul din ačeastă sunt nekalkulabile.

T R A N S I L V A N I A.

În Gazeta de Transilvania čitim urm̄toarele:

Brașov, 8. Noemv. v. După un frig sek de trei sept̄m̄ni, in sept̄m̄na ačeastă ninse čeva, apoi urm̄ un ger, kare ține termometrul lui Romur la 12 și 13 graduri. Mai r̄ntei kredem k̄ asprimea timpului ne va sk̄pa de perikolul boalei vitelor kornate; dar ačeași se ar̄t̄ tokma și in kuprinsul Brașovului, adik̄ in ulița mijlocie a orașului vekiu. Ok̄rmiirea lokal̄ luț čele mai akurate m̄suri spre a t̄ea kalea r̄bului, de s'ar putea; paz̄ r̄n̄ și ost̄șask̄ este s̄ se puie in partea lokului unde k̄zur̄ k̄te-va kapete.

Kluj, 12. Noemv. Deputația sau adek̄ komisia komitatului așezat̄ spre a lukra opinie urbarial̄ preșt̄itoare pe k̄nd se vor aduna proprietarii la s̄ftuire își ink̄ie lukr̄rile sale, ins̄ de minune! In spiritul cel mai konservativ, ba putem zice intru al r̄rșirii; k̄vi adek̄ ea nu voiește a se da poporului ț̄ran dreptul de ași putea k̄știga proprietate.

Oare ce va zice la aceasta adunanza marcala a acestui komitat kunoskut pina akum ka cel mai liber si strabatoriu in ne kurmat opositie ku guvernul?? Ar fi o minune, dar minune nu prea rarb in zilele noastre, dakt si acest komitat s'ar arata neliberal in o kausa, unde bunul guvern are o vointa ku totul liberala. Ku aceasta deklaratorii liberalismului s'ar deskredita pe sine foarte tare. (,Stirea o avem dupa Mult es Jelen.)

(Gaz. de Trans.)

U N G A R I A.

Dela Timisoara. Pentru drumul de fer. E kunoskut, ka in urmarea legiuirilor mai noab in Ungaria sant a se face doab drumuri de fer mai mari, la kare se si lukreazb ku tot adinsul. Sojetatea drumului central se indatorase a trage o aripa de drum si dela Kecskemet la Tegled peste pustb; atunchi Gegendinenii se skularb si hotararb asi uni orasul si Tisa si Murasul lor prin o alta linie ku Kecskemetul si — ku toata Europa pe aci in sus; — ei si formarb sojetate, kstigarb si voie dela guvern. Vazand aceasta Timisoareni, se adunb komunitatea si propuse un plan al unui drum de fer dela Timisoara la Segedin, kare se si primi ku mare ferbinteala, se skoaserb akcii de kate 500 fiorini, din kare la 200 se si aflarb subskritori. Apoi fiind ka acel drum timis-segedinean se va intinde pe vre o 12 miluri, spre koperirea speselor se va cere ka un milion si 500,000 fiorini arg., prin urmare numarul akciilor se hotarib de 3000, din kare indatb ce se vor imparbti o mie, sujiatata se va si deklarati de konstituitb, iar rarb atunchi este rinduitb o komisie din 18 mardulari ku un president. Acea komisie indatb si ceru voia sfatului loko-jitoriu dela Buda, pe karea o si kstigib, trimise si deputati la Buda-Pestea si la Viena spre a kstigib intreprinderii patroni, se puse si in raporturi mai strinse ku renumitii fraii Klein, karii sant interesati prin marea lor fabrika de fer deskisb la Jidovar. Alte pregatiri inkb sau fbkut. Generosul baron Gheorghie Sina, kare e proprietariu de vre o 15 sate in Vbnat, rarb akumi si fbzdui sojetarii marb de ajutoriu. ,Stirea aceasta pe karea o skoatem dupa Nemz. Ujs. din Pestea trebuie sa ne intereseze si pe noi Transilvenii si pe alti vecini mai tare de kat multe altele. Kand va fi drumul de fer intins pina la timisoara, el nu se poate opri akolo nici dekum, ci ku o aripa va trebui neaparbti sa atingb peste Vbnat, Tara rombneaskb, iar ku alta va fi silit a strabate pintre muntii patriei noastre si a se inkolbti peste kateva sesuri ce avem; atunchi sarea noastrb, ferul, lemnaria si preste tot munka mrimilor noastre va lua alt preb, alt sbor, va aduce alte foloase; atunchi intre noi si intre Europa nu vor mai sta pustele Ungariei ka si desertul Sahara din Afrika sprbriundune dela ori ce intreprinderi mai mrebte, zimbndune derbtrati de Europa; atunchi in lok de

8—12 si 16 zile rarb la Pestea sau Viena vom face kultura in doab, trei si mai putin, komod, estin si ku folosuri nesokotite. — Multi se tem, ka krbusii vor perde prin deskidera drumurilor de fer. Temere desartb e aceasta. Komerciuul, krbusia si toata komunikatia kstigib nemrbginib; kaci de si krbusul din Zbrnesti si dela Bungard nu va mai fi silit asi omori kaii pina la Pestea pe noroai si nrsip, el insb ku atat mai des va avea a se primbla din buntru trarii pina la linia drumului de fer, depurtand mii de mzi marb si alte mii de persoane. Osebirea va fi, ka el atunchi va prinde in lok de 10—14 kai numai 3—4. ear prebul nutretului celorlalte gloabe ka vai de ele ii va rmbnea in pungb etc. etc. etc. etc. Sb zicem numai ku tozii: Dumnezeu sb ajute. (Gaz. de Trans.)

Frabaska dragoste a Sirbilor ku Romini in unele zinturi pe nnde lrbkuesk impreunb.

In primbvara trecutb am kbtorit prin mrbgina-sele sate a mrbritelor regementuui nemrbesk si ilirikesk de Vbnat, unde nu putior minghere imi pricinui sufletului, vazind vinstita preotime in stare mai favorabilb, de kat miserabila stare a preotimei provinciale, mai virtos starea invrbtorilor si a skoarelor poate ka numai in luminata Germanie va korespunde acestora; prunchi si fetice ku sutele merg la skola, kum iarna asa si vara. — Rombni ku toata dreptatea pot zice, ka fak jumbtate dia lrbkutorii multor zinturi, dar dreptul lor national in privinta Religiei e de vrbierat akolo unde sint amestekati ku sirbii, dupa kum voiu sb aduk inainte acestb urmtoare intimplare:

Am sosit in saul D. abrbndumb la kasa de oaspeti. Fiind tokma in aca zi srbbtoare auziiu sunetul klopotelor kiebnd pe kredinobsi la rugbaine, alergaiu si eu spre rugb, si ajungbnd tokma sub vebirea apostolului mb retrbriu spre a nu turbura lini-stea si mb suiu in horul bisericii; erau multime de kredinobsi adunati, dintre karii partea cea mai mare erau Rombni, iam kunoskut pe fizionomie si pe portul national. De mirare imi fu ka sfanta slujb era sloveneste, aseptam ku nespusb sete sufleteskb четirea evangheliei si predikatia, kare negresit gindeam, ka vor sb fie in limba poporului prekumpbnitoriu, darb mb inselaiu in nedejdem, ka nici un Doamne miluies-tene romineste nu auziiu, indatb imi adusbu aminte de zicerea S. Skri, vai de aca oai (suffleteaskb) ce nu kunoaste glasul rbtoriului sbu; ka deakb Sirbul nu inzelege pe preotul sbu, ku kat mai putin Rombnul, kare nici limba popularb a srbilor nu o inzelege, va trage vreun folos din predikatia sklovanb.

Akum dupa ce sb sbvrbzi liturgia, plekaiu iarbxi kbtrb kvartirumi, si insozindumb un sbtean il intrebaiu: Eu. Prietene ce esti dumneata, Rombn au Srb?

Сът. Eu sânt Romъn.

Eu. Sânteiți mulți Romъni?

Сът. Trei pъrți de Romъni și una de Sърbi.

Eu. Apoi nu sъ slujește la noi în bisericъ romfnește.

Сът. Nu, къ чеі рѳіні Sърbi nu lasъ, și stърnirea bisericaskъ lе рѳrtinește.

Eu. Kum poate fi асeasta, къ eu foarte bine kunosk pe domnul episkop, преа-осfinția sa nu face deosebire între naționalități, ba inkъ vъzuiu în S. M., unde mъși sânt Romъni k sърbiі amestekați, și ачеі Romъni neauzind în bisericъ slujbъ romъneaskъ fъrъ kuvintъ își propuserъ sъ treakъ la unire; auzind асeasta D. episkop, îndatъ îi retrasъ pe mulți, poruncind aspru protopopuluі, ка și romъnește sъ se slujaskъ în bisericъ.

Сът. O Doamne miluieștine și pre noi sъ auzim și noi în bisericъ чева romъnește și pರುವіі nostrіі în șkoalъ inkъ sъ invеte romъnește mai virtos katiizisul, къ deakъ îi întrebъm, че au invъțat la șkoalъ, ne rъspund къ sirbește; «darъ че înțelegі? rъspundu къ «nіmik.» Eu de multe ori zik kъtre sърbi, pentru че nu lasъ și nuoъ dreptul sъ fie și romъnește în bisericъ, darъ dінși ne rъspund: Nașъ mitropolit, nașъ vladika, nașъ prota, nașъ staroș popka, pakъ znașъ ioste vlașche, nașae privilegia.

(Va urmă.)

VISIUNE.

Într'o noapte la Vъkъreși.

În o kъmpie mare o mistikъ tъchere,
Fіikъ a somniet, domnește ku amor:
Nіchі aura suspinъ ka arfa ku pъchere,
Nіchі frunza nu șoptește, nіchі pasere în sbor.

Dar numai Romъnia ku forme kolosale,
Frumoasъ ka o zinъ, ku brațele de krin,
Se șkoalъ din lъkașu'i, ușor pasъ la vale
Sъși kaute repaos, s'adoarmъ ku suspin.

Peruka'i kastanie din fruntea'i razioasъ
Koboarъ peste sinu'i undind armonios,
Ka salcia че рlъnge p'o piatrъ mușkioasъ,
Sub kare libertatea repaosъ duios.

Din oki'i plini de roaș, planete luminoase,
Torente kurg de lakъmi, se 'ntunekъ pъngind;
În reptuі se întoarnъ lamente dureroase
Che inima sfъramъ speranța legъnъnd.

În kumръna durerii ea șede asorbitъ:
Refleții miriade ka fulgere lucesk;
Trek una dupъ alta pe fața sa pълitъ,
,Si uncoi grъmadъ ka nogii nъvълesk.

Atunčia ka egida a ei sublimъ fațъ
Mъ 'ngiațъ, mъ 'mpetrește, mъ mutъ din chei vii;
Solemna ei tъchere imi dъ altъ viațъ
În lumea idealъ, în korul d'armonii.

Așa toatъ suflarea amoarte, amuțește,
Kъnd kautъ asuprъ'i Sovranul Kreator;
Se sgudue pъmъntul kъnd kapul 'și 'l kळेște,
Natura se ravoaltъ okiu sрiмъntъtor;

,Si numai omul singur din toatъ kreatura
Se nalțъ 'n che ku mintea, kontemplъ inspirat
Destinsa lui mъrire, și simte legъtura
Che el are ku firea în timp nemъsurat.

ROMъNIA.

Amara mea viațъ e lungъ agonie:
Kъchі inima 'mi e tristъ, și lakъmelе au stat.
Simțirea 'mi amoritъ; durerea, melodie
Che'm krește suferința kълъnd neînchetat.

Pasat-am peste vea urі în noaptea ne științei;
Flagele fъrъ numer dе a rъndul lе am cherkat;
Vъzut-am tirania în kontra nonștiinței
Voind sъ mъ sugrume, și nu m'am desperat.

Pe fil meu vъzut-am, orbit de resbunare,
Skъldindu-se în sъnge'mi ka tigrу 'nfuriat;
Speranța'i omoritъ, și fъrъ remușkare
Kredința 'i ultragiatъ, și nu mam desperat.

Kъ toatъ reutatea atunчи venia d'airea,
,Si largele'mi gangrene era de suferit;
Atunчи nu se 'nkuibase în sinu'i neunirea,
Prin vine'i nu kursese un sъnge amorit.

PROVEDENIJA.

Mutъ fie gura voastrъ kъnd vъ pasъ și vъ pълngeți
De flagelele че toatъ peste kapu-vъ mugind. —
Ele sunt agenți de pache, invълite în mistere. —
Feriče le urmeazъ kъnd e timpul kuvenit...

Ale mele legі arkane nu e dat sъ le kunoașteți. —
Lumea toatъ e makinъ че o 'ntork dupъ kuvint;
,Si kuvintul, este mistik. Așa chere 'ntelerciunea.
D'eți chersa tot a'l kunoaște, veți fi mai neferiichi.

K. Vișoreanu.

,S A R A D Ъ.

Ъntъria'm jumъtate, eroi kreа 'n vekime.
Ku a doa'm, o koketъ é 'n vrajbъ nenchetat.
Iar totul sunt un nume alles în Romъnime,
,Si dupъ kuvintъ, iubit și onorat.

B scu.

R., I. D. N.